

wij staan voor een tastbaar stuk menselijke geschiedenis, dat aan de natuur is overgegeven tot langzaam verval, tragisch moment op zichzelf, ook al kennen wij die geschiedenis zelve niet.

Men kan niet beweren, dat ons land buitengewoon rijk is aan romantische slotruïnes. Die van het bergslot Valkenburg in Zuid-Limburg, van Batenburg aan de Maas, van Wijk-bij-Duurstede, van Heenvliet op Voorne-Putten, van Toutenburg bij Vollenhove en van Brederode zijn stellig wel de voornaamste. Geen van alle kunnen zij een vergelijking doorstaan met de bekendste ruïnes aan den Rijn, met Chinon of de fabelachtige bouwvallen der Engelsche kasteelen. Dit is evenwel geen reden ze te veronachtzamen. Als getuigen van onze eigen landsgeschiedenis staan zij ons nader dan de vreemde, en met de omringende natuur zijn zij monumenten van een speciaal hierlandsche bekooring. Juist hun geringe aantal maakt het dringend gewenscht, dat zij met de grootste piëteit worden beschermd. In de laatste tientallen jaren werd al veel verknoeid en bedorven. De omgeving van het bijzonder belangrijke Teilingen is troosteloos; de „bulbstores” staan in de onmiddellijke nabijheid. Met het naburige Dever is het weinig beter gesteld. De prachtige, kunsthistorisch interessante overblijfselen van het huis te Heemstede dreigen door woonwijken omsloten te worden. De landelijkheid van Hillegersberg met zijn bouwval van een slottoren op het kerkhof bij de aardige kerk komt bedenkelijk in het gedrang. Bij de muren van het oude huis te Riviere of Mathenesse in Schiedam heeft men een betonkelder tot aan de fundeering gemaakt. Ook Brederode begint ingebouwd te raken tusschen huizen, cafe's, kassen, tennisbanen en natuurbad.

Brederode is van alle slotruïnes van ons land verreweg het meest bekend. Het publiek komt er in menigte, het bezoek beloopt jaarlijks vele tienduizenden. Nu biedt Brederode ook veel. Nog ligt het gedeeltelijk vrij aan den voet van de duinen, het is gemakkelijk te bereiken en kosteloos toegankelijk. Groote muurbrokken staan overeind, één heele toren zelfs, dien men kan beklimmen. Waar het opgaand muurwerk is verdwenen, kan men de grondslagen, die een weinig zijn opgehaald, duidelijk volgen, en nergens kan de Amsterdamsche of Haarlemsche schooljongen een beteren indruk krijgen van een middeleeuwsch ridderslot, verblijfplaats van een der allervoornaamste geslachten des lands.

Hoe vreemd zulks ook moge schijnen, het is een feit dat de belangstellende bezoeker van Brederode groote moeite zal hebben litteratuur op te sporen, die hem de geschiedenis en de beteekenis van de bouwvallen op eenvoudige en betrouwbare wijze uitlegt. De voortreffelijke gids, die Victor de Stuers meer dan een halve eeuw geleden in het licht gaf, is al lang uitverkocht, en nooit door iets gelijkwaardigs, laat staan iets beters, vervangen. Verdienstelijk is ook, wat Craandijk in zijn „Wandelingen door Nederland” er van zegt en afbeeldt, maar dit werk is lang niet onder ieders bereik. Het komt ons dus